

Terminsspekulation — uden Terminsspekulationer kan man ikke sikre Lageret, det er ganske umuligt —, hvorved man havde haft 1 Mill. Kr. i Tab, hvad der godt kan ske. Hvordan vilde han blive behandlet af Rigsdagen? Jeg tror, han vilde være saa ængstelig, at al virkelig forretningsmæssig Ledelse vilde gaa tabt. Ikke at tale om den parlamentariske Nepotisme, som ikke er saa helt ringe overfor Statsvirksomheder. Man vilde ganske mangle Frihed, som jeg før sagde, til at foretage disse Bevægelser. Saa er der en Omstændighed til, som vi ikke maa glemme, nemlig den administrative Evne. I det hele forekommer det mig, at der ofte, især fra socialdemokratisk Side, i høj Grad fremkommer en Undervurdering af de ledende Evners Betydning for en Virksomhed: Det er Arbejderne, der gøre det hele, det er Arbejderne alene, Arbejderne her og Arbejderne der. Det er rigtigt nok, at Arbejderne bære deres Del af Virksomheden, men de ledende bære min Sandten ogsaa deres Del og det ikke den mindste. Navnlige en saadan Virksomhed som Sukkerfabrikkerne er et glimrende Eksempel paa, hvor megen Nytte en forstandig og kraftig Ledelse har kunnet udrette, det er den, der har skaffet Virksomheden frem og derved skaffet Arbejde til de mange og Indtægt for Landet. Det maa ikke undervurderes. Men jeg tvivler paa, at Staten har Raad, om jeg saa maa sige; til at købe den dyre Vare, som virkelig administrative Dygtigheder ere, thi de ere ikke til at faa for den Pris som almindelige Embedsmænd. Det er meget sjældent, at saadanne administrative Begavelse søge Statens Tjeneste.

Jeg kan ganske slutte mig til det ærede Medlem for Københavns 4de Valgkreds (Schovelin), naar han siger, at han vil være hensynsfuld mod Socialdemokraterne. Ogsaa jeg vil gerne høre, hvad der kommer fra den Side, og ogsaa lytte til, hvad et saadant Udvalg kunde komme frem med. Endnu er der ikke kommet nogen som helst Betragtning frem, der taler til Fordel for deres Tanke. Jeg tror nok, at dette Udvalg vil naa til det Resultat, at Ekspropriation af Sukkerfabrikkerne ikke kan gøres efter Grundlovens § 82. Det vilde nemlig stride mod det almene Vel, derom er jeg overbevist.

Finansministeren (N. Neergaard): Jeg skal kun opholde dette høje Ting i kort Tid. Jeg betragter det foreliggende

Forslag i dets nærværende Skikkelse som egentlig ikke vedrørende Regeringen, men i snævrere Forstand dette Ting. At komme ind paa en udførligere Udtalelse om de overordentlig mange vanskeligheder og indviklede Spørgsmaal, som ere omtalte under denne Forhandling, og som ere rejste af den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (Hans Nielsen), vil jeg anse for unyttigt, i hvert Tilfælde for nærværende Tid, og det saa meget mere, som jeg i alle Hovedtræk kan slutte mig til den udførlige og meget instruktive Udvikling, der blev givet af det ærede Medlem fra Kallerup (N. P. Jensen). Det Indtryk, man har faaet af Forhandlingerne om Forslaget her, er dette, at udenfor Socialdemokratiet har Forslaget om Statsmonopolisering af Sukkerproduktionen egentlig ingen Tilhængere. Det ærede Medlem fra Kerteminde (Eduard Larsen), der talte paa det radikale Partis Vegne, stillede sig ikke helt afvisende, men jeg syntes dog at spore gennem det ærede Medlems Udtalelser, at han i hvert Fald staar i høj Grad tvivlende overfor Forslaget og vistnok nærmest anser det for uigennemførligt.

Det ærede Medlem fra Horsens (Hans Nielsen) henpegede paa, at Statens Overtagelse af store Produktionsgrene som Statsmonopoler ingenlunde er noget ukendt, og deri har han Ret. Vi have en Række Eksempler paa Monopoler, særlig i Tobaksindustrien og i Spiritusindustrien, men jeg beder det ærede Medlem ikke glemme — og dette bør ogsaa mindes med Hensyn til det, han særlig fremdrog, det nyeste svenske Kommissionsforslag om Indførelse af Tobaksmonopol i Sverige —, at Motiverne til Indførelse af de bestaaende Spiritus- og Tobaksmonopoler omkring i Verden, og den svenske Kommissions Motiv til at foreslaa et lignende Monopol indført i Sverige ere ikke det Motiv, det ærede Medlem angiver som det, der har ledet ham til at fremsætte sit Forslag, nemlig Ønsket om at skaffe Befolkningen billigere Varer paa det paagældende Produktionsomraade. Nej, Ønsket er et ganske andet. Ønsket er at regulere Beskatningen af en stor Forbrugsartikel paa en fra Statens Synspunkt hensigtsmæssigere Maade end tidligere. Og de tre Hovedsynspunkter, der have været afgørende for de Stater, der have indrettet visse af disse Produktionsgrene monopolmæssigt, ere for det første at skaffe et større Udbytte derved, at det hele gaar i Statskassen, naturligvis minus Driftsomkostningerne, og ikke i Form af Beskyttelse